

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija

Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039

sprk@sprk.gov.lv

Jaundibināmā biedrība

“Asociācija - Saules Enerģija Latvijai”

Uzvaras prospekts 1C, Baloži, Ķekavas nov., LV-2128

Rīgā, 2022.gada 10. novembrī

PRECĪZS DATUMS SKATĀMS LAIKA ZĪMOGĀ

Par konsultāciju dokumentu “Noteikumu projektu grozījumiem sistēmas pieslēguma noteikumos elektroenerģijas ražotājiem”

Biedrība “Asociācija - Saules Enerģija Latvijai” (turpmāk - SEL) ir jaundibināma asociācija, kas apvieno saules enerģijas parku attīstītājus un industrijas pārstāvjus. Esam iepazinušies ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – SPRK) sagatavoto konsultāciju dokumentu “Noteikumu projektu grozījumiem sistēmas pieslēguma noteikumos elektroenerģijas ražotājiem” (turpmāk – Noteikumi).

Spēkā esošie noteikumi skaidri norāda uz elektrostacijas attīstītāja veicamajām darbībām, lai saņemtu nepieciešamās atļaujas un tehniskās prasības, turpmāk veicamās darbības elektrostacijas attīstīšanai netiek skaidri definētas. Katrā pašvaldībā tiek noteiktas individuālas prasības projektu virzībai, dažreiz pat ierobežojot vai liedzot projekta sekmīgu attīstību. Lielākoties projektu virzība notiek pēc līdzīga principa:

- tiek veikta nekustamā īpašuma priekšizpēte par iespēju izbūvēt elektrostaciju, tai skaitā ņemot vērā vides un pašvaldību teritoriju attīstības plānos noteiktās prasības un ierobežojumus ;
- iegūtas valdījuma tiesības uz nekustamo īpašumu;
- saņemtas jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai nepieciešamās atļaujas
- saņemtas sistēmas operatora tehniskas prasības pieslēgšanai pie energosistēmas tīkliem;
- tiek uzsākta pieslēguma un elektrostacijas projektēšana un saskaņošana;
- pēc būvatļaujas saņemšanas tiek organizēti pieslēguma izbūves darbi un veikta materiālu pasūtīšana;

SPRK noteikumi elektroenerģijas ražotājiem sniedz iespēju sistēmas operatoriem vienoties par nosacījumiem.

SEL atbalsta papildus mehānismu ieviešanu ierobežojot vai izbeidzot tādu projektu attīstību, kuri ilgstoši neveic nekādas darbības faktiskai pieslēguma un elektrostacijas izbūvei. Atbalstām SPRK centienus izveidot vienotus un caurspīdīgus kritērijus šādu attīstītāju un projektu atlasei. Tas noteikti atvieglos un atrisinās šobrīd samilzušo problēmu attiecībā uz pieejamo sadales sistēmas un pārvades sistēmas jaunu pieslēgumu jaudu pieejamību attīstītājiem un projektiem, kas patiesi vēlas un spēj projektus realizēt. Vēlamies iesniegt sekojošus komentārus un priekšlikumus.

1. Jaudas rezervēšanas maksas noteikšana jauniem attīstītāju projektiem ir saprotama un pieņemama. Projekta sākumposmā attīstītājam ir iespēja izvērtēt projektu un rēķināties ar papildus nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem jaudas rezervēšanas maksas samaksai. Projekta sākumposmā ir iespējams pielāgot nepieciešamos procesus elektrostacijas projekta realizēšanai. Savukārt jaudas rezervācijas maksas noteikšana jau esošajiem projektiem var apdraudēt esošo projektu realizāciju. Piemēram, AS Sadales tīkls ģenerējošo jaudu projektu attīstītāji ir arī mazie un vidējie uzņēmumi, kur elektrostacijas izbūve un elektroenerģijas ražošana ir jauns papildus biznesa virziens. Projektēšanas, sistēmas operatoru aprēķinātās aptuvenās pieslēguma ierīkošanas izmaksas un elektrostacijas izbūvei nepieciešami līdzekļi ar kuriem rēķinās projekta attīstītājs. Papildus finanšu līdzekļu slogs, ko rada neplānotas izmaiņas nepieciešamajā projekta attīstības naudas plūsmā, būtiski ietekmē iespējas iekļauties noteiktajos termiņos un apdraud jau veiktās investīcijas (zemesgabalu iegādi, projektēšanas izmaksas, veiktās materiālu pasūtīšanas priekšapmaksas). Jebkura šī brīža reāli izbūvējamā projekta apstādināšana nobīdīs jaunas elektrostacijas izbūvi vismaz par vienu līdz diviem gadiem. Aicinām

DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS ELEKTRONISKI AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

SPRK sniegt iespēju esošo projektu attīstītājiem pierādīt reālu projektu virzības gaitu, tādējādi aizstājot jaudas rezervēšanas maksu.

2. Piedāvājam noteikumos iestrādāt garāku pārejas periodu, kas paredz, ja piemēram 6 mēnešu laika periodā attīstītājs no šobrīd izsniegto noteikumu brīža vai Vienošanās jauna elektroenerģijas pārvades sistēmas pieslēguma ierīkošanai noslēgšanas nav bijis spējīgs attīstīt projektu un nav parakstījis Pieslēguma līgumu, tad šādam projektam piemēro prasību par depozīta maksu. Tas dotu iespēju projektiem, kas jau ir sasnieguši zināmu un pierādāmu attīstības progresu sakārtot projekta attīstības un finansējuma jautājumus.
3. Sistēmas operatoriem un Ekonomikas ministrijai jau šobrīd ir iespējas pārliecināties par projektu virzības gaitu, tādējādi atsijājot projektu attīstītājus, kuri neveic projektu attīstīšanu tālāk par saņemto Ekonomikas ministrijas atļauju un sistēmas operatora izdotajiem tehniskajiem noteikumiem. Aicinām Sistēmu operatorus, SPRK un Ekonomikas ministriju sadarboties ar nozares asociācijām un dalībniekiem, kā arī pašvaldībām veidot vienotu redzējumu jaunu elektrostaciju būvniecībai.
4. Maksai par sistēmas jaudas rezervēšanu, jābūt samērīgai un nedrīkst uzlikt papildus slogu projektu attīstītājiem. Noteikumu projektā norādītā piemērošanas kārtība paredz rezervēšanas maksas samaksu pirms tehnisko noteikumu saņemšanas un atmaksu brīdī, kad tiek noslēgts sistēmas pakalpojumu līgums ar sistēmas operatoru. Jaunu projektu attīstītājam jau sākotnēji ir jāveic naudas līdzekļu iesaldēšana līdz brīdim, kad tiek izsniegta tehniskās prasība, tādējādi tikai tajā brīdī tiek sniegtas iespējas saprast aptuvenās pieslēguma ierīkošanas izmaksas un tehnisko risinājumu. Faktiski tiek radītas ekskluzīvas iespējas attīstītājiem tikai ar salīdzinoši lieliem finanšu resursiem saņemt tehniskās prasības un veikt elektrostaciju būvniecību. Piedāvātie risinājumi liedz iespēju maziem un vidējiem attīstītājiem uzsākt jaunus projektus būtiski palēninot atjaunīgo energresursu projektu attīstības tempus Latvijā. Jaudas rezervēšanas maksas apmērs varētu tikt saglabāts *Noteikumos* minētajā kārtībā, veicot tās priekšapmaksu pēc tehnisko noteikumu parakstīšanas. Piedāvājam maksu par sistēmas jaudas rezervāciju veikt tikai pirms Vienošanās jauna elektroenerģijas pārvades sistēmas pieslēguma ierīkošanai parakstīšanas.
5. Noteikumos ir nepieciešams paredzēt iespēju projekta attīstītājam saņemt samaksātās jaudas rezervācijas maksas atmaksu, gadījumos, ja elektroenerģijas ražošanas iekārta netiek pieslēgta elektroenerģijas sistēmai no projekta attīstītāja neatkarīgu iemeslu dēļ. Piemēram projekta attīstība var ietekmēt, ietekmes uz vidi novērtējumu rezultāti un izvirzītās prasības, ja tāda tiek pieprasīta, saules parku savienošana ar sadales vai pārvades tīkliem trašu saskaņošana, teritorijas plānojumu izmaiņas, publiskās apspriedēs izvirzītās prasības, u.c. Tikai uzsākot pieslēguma un elektrostacijas projektēšanas un saskaņošanas darbus ir iespējams pārliecināties par projekta sekmīgu realizāciju.
6. Princips, ka pieslēguma izbūvē neizmantotā pieslēgumu jaudas rezervācijas daļa tiek atmaksāta tikai pēc sistēmas pakalpojuma līguma noslēgšanas ir pārmērīgs slogs maziem un vidējiem attīstītājiem. Sistēmas pakalpojuma līguma noslēgšana ir iespējama tikai pēc pieslēguma izbūves, kas tiešā veidā ir atkarīga no iespējām saņemt nepieciešamās iekārtas, tai skaitā transformatorus, kā arī pašas elektrostacijas izbūves. Būtu nepieciešams stimulēt sistēmas operatorus atgriezt šos finanšu līdzekļus attīstītājiem pēc iespējas ātrāk, tāpēc kā stimulu mēs piedāvātu ka šie neatgrieztie līdzekļi tiktu uzskatīti kā kredīts sistēmas operatoriem un tam tiktu piemēroti tirgū pastāvošie kredīta procenti.
7. Aicinām izvērtēt gadījumus, kad esošie projekti tiek atbrīvoti no jaudas rezervēšanas maksas, ja līdz *Noteikumu* 33. ² punktā norādītā rēķina samaksas termiņam tiek noslēgts pieslēguma līgums.
8. Jaudas maksas samaksas iespējām jābūt vienādām neatkarīgi no pieprasītās jaudas. Arī projektu attīstītājiem līdz 5 MW ir jābūt vienlīdzīgām iespējām iesniegt finanšu garantijas. Jaudas rezervēšanas maksas samaksas veida izvēle ir jāatstāj projektu attīstītāja ziņā.
9. Aicinām SPRK pievērst uzmanību atšķirīgiem elektrostacijas ieviešanas termiņiem un procesiem pārvades un sadales sistēmas operatoru līmeņos un pieprasīt sistēmas operatorus saskaņot šos termiņus.

Lūdzam sniegt atbildi uz iesniegtajiem priekšlikumiem nosūtot vēstuli jaundibināmās asociācijas izpilddirektoram Gatim Macānam uz e-pastu gatis.macans@gmail.com

Cieņā,

Jaundibināmās Biedrības “Asociācija - Saules Enerģija Latvijai”

Valdes priekšsēdētājs
Alnis Bāliņš

Valdes loceklis
Jānis Bethers

Valdes loceklis
Kaspars Strautmanis

G.Macāns
t. 26408634